

Rozvojový projekt: Podpora logopedické prevence v předškolním vzdělávání v roce 2015.

(Projekt byl vypracován pro potřebu logopedické prevence a jazykové výchovy v MŠ Velký Beranov.)

Žádost o finanční prostředky k vyhlášenému rozvojovému programu „Podpora logopedické prevence v předškolním vzdělávání v roce 2015“, a to na aktivity podle čl. 2 odst. 3 programu:

- Tvorba a realizace školních projektů na podporu rozvoje řeči u dětí předškolního věku, včetně spolupráce s rodiči.
- Zajištění vybavení pracovišť moderními pomůckami pro řečovou výchovu ve škole (např. vybavení počítačovou technikou s výukovými programy, obrázkové logopedické pomůcky a kartičky, apod.).

Cíle projektu:

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních /tj. smyslového vnímání sluchového, zrakového i hmatového; a porozumění/, i dovedností produktivních /tj. slovní zásoba, výslovnost a vyjadřovací schopnosti/.
- Rozvoj komunikativních dovedností /verbálních i neverbálních/. [RVP PV [online]].
- Rozvoj jemné a hrubé motoriky pomocí nových, praktických pomůcek, využitelných pro zajištění logopedické prevence v předškolním vzdělávání dle ŠVP.

Praktické příklady:

Rozvoj preverbálních dovedností, schopností a vědomostí:

- cvičení sluchové a zrakové percepce (např. rozlišování zvuků zvířat, hudebních nástrojů; hledání obrázku na pozadí, vyhledávání stejných / odlišných předmětů)
- cvičení sluchové a zrakové paměti (např. kimovy hry)
- cvičení pro rozvoj slovní zásoby, logických pojmů (např. vyhledávání a spojování dvou souvisejících jevů /zvířátka a jejich mláďátka, hledání opaků /malý – velký/)
- tvoření rozvitě věty, jednoduchých souvětí, obohacování slovní zásoby o podstatná jména, přídavná jména, slovesa apod. (např. dialogy v komunitním kruhu)
- cvičení jemné motoriky (např. cvičení s relaxačními míčky)
- cvičení hrubé motoriky (např. cvičení obratnosti a koordinace pohybu, relaxaci)

- grafomotorická cvičení (např. cvičení uvolňujících cviků /prsty, zápěstí, paže/, správné držení psacího náčiní, poloha při psaní)
- cvičení pro rozvoj předmatematických a matematických představ (např. porovnávání množství, velikostí)
- cvičení pro rozvoj prostorové orientace a orientace v čase (např. předložkové vazby nad, pod, vedle, napravo nalevo apod.)
- psychomotorická cvičení
- cvičení k rozvoji sociálních a pracovních dovedností aj.

> Jazyková výchova

Cíl: Rozvoj slovní zásoby, vyjadřovací obratnosti i zrakové paměti, správné výslovnosti hlásek, nácvik vyjadřování v delších, správně tvořených větných celcích, dějová posloupnost. Spontánní řečový projev bez dysgramatismů.

Hry a cvičení:

Dítě si pozorně prohlédne předložený dějový obrázek (kartičky, pexeso, knihu apod.) a podle instrukcí s ním zachází. Klademe mu pomocné otázky:

- na otázku „Kde je kytky (stůl, máma apod.)?“ dítě najde na obrázku požadovanou věc, (osobu) správně jí pojmenuje a v jednoduché větě ji **spojí se správnou předložkou** (kytka je na stole, kočka je pod židlí, máma je vedle lednice apod.);
 - *obměna:* na otázku „Kde je kytky (stůl, máma apod.)?“ vybere dítě z oddělené sady obrázků požadované věci (osoby) a umístí ji do situačního obrázku podle zobrazené předložkové vazby (na stůl, vedle židle, pod postel apod.); správné spojení obrázku s předložkou (předložkovou vazbu) pojmenuje také verbálně;
 - na otázku „Co vidíš na obrázku?“ dítě **vymýšlí jednoduché věty** související s dějem na obrázku (máma vaří čaj, táta sedí na židli, babička spí na posteli, kluk jde do školy apod.);
 - *obměna:* na otázku „Co dělá táta (máma, babička apod.)“ dítě přiřadí k obrázku osoby obrázek činnosti (pije, spí, čte apod.), na otázku verbálně odpoví (máma pije čaj, táta spí v posteli, babička čte knihu apod.), činnost může pohybově předvést;
 - na otázku „Jak řekneš toto slovo jinak?“ vytvoří dítě **synonymum**, např. máma-maminka, táta-otec, kluk-chlapec, pes-hafan, dům-chalupa apod.; na slova vymýšlí jednoduché věty;
 - *obměna:* starší dítě vymýšlí **homonyma** – pro stejně znějící slova jmenuje jejich různé významy: kolo (dopravní, u auta), klíč (od bytu, opravářský), motýlek (část oblečení, hmyz), kohoutek (vodovodní, zvířátko) apod.;
 - na otázku „Jak se ráno/večer oblékáme?“ najde dítě obrázky všech částí oblečení (halenka, kalhoty, sukně, kabát, boty, čepice apod.) podle toho jak se ráno/večer obléká, **obrázky pojmenuje, případně seřadí za sebe;**
- podle jednoduchého příběhu (pohádky) se dítě učí **sledovat dějovou linii**; prohlédne si několik názorně ilustrovaných dějových obrázků (3-4 až 5, podle schopnosti dítěte a obtížnosti úkolu) rozkresleného příběhu (pohádky) a seřadí je tak, jak za sebou následují v příběhu (dějová linie příběhu); vhodné jsou především pohádky, v nichž se děj odvíjí na

základě opakování stejného motivu (O Koblížkovi, O Budulínkovi, O kohoutkovi a slepičce, O chaloupce a zvířátcích apod.). [Brunnerová J. 2012, s. 59]

Pomůcky: Obrázkové kartičky, tematické obrázky, pexesa, pohádkové knihy, didaktické hry.

Typ vzdělávání: Předškolní.

> Slovní zásoba

Cíl: Rozšíření slovní zásoby, opakovanou činností procvičení paměti dítěte, citu pro rytmus, stimulace k hlasovým projevům.

Hry a cvičení:

Dítě se seznámí s obrázky a podle předložené sady s určeným tematickým okruhem (např. rodina, zvířata, nábytek atd.) s nimi následně pracuje:

- vyhledává tematické obrázky (kostky, pexesa, hračky), pojmenovává je; k danému tématu **vymýšlí další slova**;
- vyhledává vždy tematicky stejné obrázky a jmenuje **nadřazený pojem** (např. táta, máma, babička, děda = rodina; pes, kočka, myš, koza = zvířata; stůl, židle, skříň = nábytek apod.);
- vyhledává, pojmenovává a k sobě **přiřazuje obrázky**, které se jmenují stejně, ale vypadají rozdílně (např. klíč-klíč, kolo-kolo, motýl-motýl, pero-pero, kohoutek-kohoutek apod.);
- **obměna:** na tematickém obrázku **vyhledává** všechny předměty určité barvy (např. červená barva: jablko, kytky, miska, židlička; zelená barva: váza, kniha, telefon, hrnek, krabice apod.) a **verbálně je pojmenovává**;
- vytváří **zdrobněliny** k obrázkům (např. máma-maminka, pes-pejsek, židle-židlička, myš-myška apod.);
- jmenuje **vlastnosti věcí**, předmětů, postav na obrázcích (malý, starý, tlustý, smutný apod.);
- **obměna:** **hledá** na obrázcích **protiklady** (malý-velký, starý-mladý, tlustý-tenký apod.), verbálně obrázky **porovnává**; starší dítě může podle konkrétního požadavku (od nejmenšího k největšímu, od nejnižšího k nejvyššímu, od nejmladšího k nejstaršímu apod.) obrázky **řadí** do řady za sebou;

ze sady obrázků vyhledává ty, jejichž názvy se rýmují (liška-myška-knížka, tráva-kráva apod.), předměty (zvířata, osoby) verbálně pojmenuje. [Brunnerová J. 2012, s. 57]

Pomůcky: Obrázkové pracovní listy, tematické obrázky, kostky, pexesa, puzzle, tematické hračky, didaktické hry.

Typ vzdělávání: Předškolní.

> Grafomorika

Cíl: Uvolnění ruky a zápěstí, rozvoj kresebné techniky, nácvik správného úchopu psacího náčiní, uvolňování ruky pro psaní, rozvoj pozornosti, zrakové paměti, vnímání detailů, porozumění a rozvoj matematických představ.

Hry a cvičení:

Dítě si pozorně prohlédne předložené obrázky případně pracovní list a podle pokynů s nimi pracuje:

- do poloviny pracovního listu dítě **dokresluje** (s přesností odpovídající věku dítěte) **chybějící detaily** podle předlohy v druhé polovině; dokreslené obrázky může poté vybarvit barevnými tužkami;
- podle předlohy - obrázku vytvořeného z malých čtverečků a jejich polovin dítě na čtverečkovém papíře **nacvičuje kresbu do sítě**; může si nejprve na papíře udělat pomocné body, které poté spojuje; obrázky si může také vybarvit;
- dítě spojuje tečky předkreslené na obrázku, vedoucí např. od pejska k boudě (motýla ke květině, ryby k rybníku apod.) vhodné **k nácviku pozvolné nepřetržité čáry**; dítě může čáru obtahovat několikrát za sebou, vždy jinou barvou tužky;
- *obměna:* dítě podobným postupem podle obrázku a pokynu na pracovním listě nacvičuje tečky (slepička zobe zrní), obtahuje tečky do oválu (slepička snesla vajíčko) případně nacvičuje **kruhovitý pohyb ruky** (koulelo se klubičko apod.);
- dítě se učí na pracovním listě jedním tahem bez přerušení **spojoval dva body**, posléze spojuje tahem dva obrázky, které patří k sobě (auto-garáž, postavu-domek apod.);
- *obměna:* dítě se učí na pracovním listě jedním tahem vytvářet **vlnovky**, houpavým pohybem ruky procvičuje horní i dolní oblouky a smyčky;
- dítě **obtahuje** podle předkreslených přerušovaných čárek **obrázek** na pracovním listě; poté může obrázek vybarvit;
- dítě na předkresleném obrázku nejprve prstem vyhledává, posléze barevnou tužkou **obtahuje správné spojení** (cestu) mezi dvěma předměty (autíčko-garáž, klíč-zámek, prasátko-domeček apod.);
- dítě **hledá** nejprve prstem, poté barevnou tužkou, **v bludišti** na pracovním listě **správnou cestu** (např. princezny k zámku, kopacího míče do fotbalové branky apod.);
- dítě vyhledává na pracovním listě dvojici obrázků, které mají **shodný tvar**;
- dítě má na pracovním listě zobrazeny skupiny s různým počtem obrázků; spočítá, kolik obrázků je v každé skupině a skupinu **spojí se správným číslem**. [Brunnerová J. 2012, s. 60]

Pomůcky: Grafomotorické pracovní listy, jednoduché obrázky, psací náčiní, pastelky se širokou, měkkou stopou, tematické hračky, didaktické hry.

Typ vzdělávání: Předškolní.

> **Jemná a hrubá motorika**

Cíl: - **jemná motorika** úzce související s rozvojem oromotoriky a vyjadřovacích schopností: rozvoj představivosti, tvořivého myšlení, prostorového vnímání

Hry a cvičení:

Dítě manipuluje s různě velikými dílky stavebnic (lego, duplo, dřevěné kostky a kostičky), provádí různě složité montážní operace, staví, navléká korálky (dřevěné, barevné, kulaté, hranaté – poznávání, rozlišování barev a tvarů), zachází s nůžkami, pastelkami, procvičuje špetkovitý úchop, jednoduché montážní činnosti vhodně doplňuje rytmickými říkankami apod.

Pomůcky: Korálky, stavebnice, plastelíny, nůžky, lepidla, pro mladší děti XXL a 3D stavebnice

Typ vzdělávání: Předškolní

-**hrubá motorika** úzce související s rozvojem jemné motoriky a tedy i oromotoriky a vyjadřovacích schopností: rozvoj vytrvalosti, obratnosti, udržování rovnováhy a správné polohy těla, koordinace pohybů

Hry a cvičení:

Dítě se učí udržovat správné držení těla a celkové rovnováhy pomocí balančních pomůcek, učí se překonávat různé překážky a zvyšovat tak svou celkovou obratnost a koordinovat své pohyby, učí se však také relaxovat, meditovat a odpočívat.

Pomůcky: relaxační podušky, molitanové sestavy, dřevěné sestavy a stavebnice formátu XXL, overbaly, skákací panák, skákací pytle, atd.

Typ vzdělávání: Předškolní

> **Prostorová orientace**

Cíl: Orientace v prostoru, vnímání a orientace na těle vlastním i jiných lidí, určování místa a polohy předmětu (věci, osoby) na obrázku, procvičení zrakové percepce a paměti, rozvoj slovní zásoby.

Hry a cvičení:

Dítě si prohlédne situační obrázek i sadu samostatných obrázků (lidí, věcí, předmětů) a podle pokynů (pomocných otázek k určení místa, polohy či směru) s nimi manipuluje:

- dítě vybírá ze sady samostatných symbolů věcí (předmětů, osob) a podle pokynů (na stole je hrnek, pod židlí je kočka, nad stolem je lampa, v krabici je míč apod.) je **přikládá na určená místa** do situačního obrázku/do prostoru (pokoje, domečku, zahrady apod.);
 - **podle pomocných otázek** („Co stojí na polici pod pračkou?“, „Co leží pod stolem v kuchyni?“, „Kdo stojí v ohradě před domem?“ apod.) **určuje** dítě **předměty** (osoby, věci) a verbálně je pojmenovává;
 - **podle pokynů** („Dej stůl doprostřed pokoje.“, „Postav hrnek na stůl.“, „Dej koberec pod stůl“, „Polož knihu vedle pera.“, „Postav auto do garáže.“ apod.) umístí dítě jednotlivé obrázky hraček (předmětů, zvířat, osob) **do situačního obrázku/prostoru** (pokoje, domečku, zahrady apod.); zpětně verbálně popisuje přesné umístění jednotlivých částí (uprostřed je stůl, vedle stolu je židle, na stole je hrnek, pod židlí je kočka, nad stolem je lampa);
 - dítě postaví do řady za sebe několik obrázků zvířat (věcí, osob) jako když stojí frontu, všechny obrázky pojmenuje; pomocí jednoduchých otázek („Kdo je první?“, „Kdo je poslední?“, „Kdo je před mámou?“, „Kdo stojí za tátou?“) se učí **předložkové vazby** pro určení pozice v řadě;
 - na situačním obrázku (osoby, hračky - panáčka, panenky) určuje dítě umístění jednotlivých **částí lidského těla** (starší děti pravá ruka, levé oko, nos, vlasy, levá noha, levé rameno apod.), čímž procvičuje vnímání pravé a levé strany; totéž se může pokusit popsat na vlastním těle;
- na prázdném obrázku rozděleném dvěma pravoúhlými čarami na čtyři části dítě procvičuje **znalost pojmů** nahoře, dole, vpravo, vlevo; podle pokynů rozmisťuje obrázky (věcí, předmětů, zvířat, osob) do správné části („Vpravo dolů dej míč“, „Vpravo nahoru dej domeček“, „Vlevo nahoru dej mámu a tátu“ apod.); [Brunnerová J. 2012, s. 62]

Pomůcky: Obrázkové pracovní listy, sada obrázků k pracovním listům, tematické hračky.

Typ vzdělávání: Předškolní.

> Sluchová a zraková percepce

Cíl: **Zraková percepce:** třídění barev, srovnávání a rozlišování podle velikosti a tvarů, procvičení zrakové paměti. **Sluchová percepce:** poznávání a přiřazování zvuků, sluchová diferenciacie, procvičení sluchové paměti, porozumění textu.

Hry a cvičení:

Zraková percepce: Dítě si prohlédne obrázkové karty (hračky, věci, zvířata, osoby), pojmenuje je a podle pokynů s nimi pracuje:

- dítě **poznává základní barvy** předmětů (rostlin, zvířat, hraček) podle slovního pokynu („Jakou barvu má balón, hrnek, kyta, pes?“ apod.);
- dítě na obrázcích rozlišuje předměty podle **velikosti** (malý-velký), rozřazuje do skupin; řadí předměty **do řady za sebe podle velikosti** (malý-větší-největší apod.) a verbálně je označí;

Dítě si prohlédne předložené obrázky (věci, předměty, hračky, zvířátka, osoby), verbálně je pojmenuje a následně s nimi podle pokynů pracuje:

- dítě si zakryje oči, případně se otočí zády; ze sady několika věcí (autíčko, panenka, hrníček, míč, kytička, medvěd apod.)-nejlépe dva až sedm, podle schopnosti dítěte a obtížnosti úkolu, odebereme jednu věc; dítě určuje, která **věc chybí**; postupně můžeme hru ztěžovat tak, že odebereme více než jednu věc;
- dítě si prohlédne po určitou dobu několik předložených obrázků, poté je zakryjeme a dítě verbálně jmenuje obrázky, které **si pamatuje**; posléze je **jmenuje např. zleva doprava**;
- máme několik dvojic stejných obrázků (např. pexeso), které rozdělíme na dvě obsahově stejné hromádky; dítěti ukážeme několik obrázků ze své sady; dítě následně **vyhledává a přiřazuje shodný obrázek** ze své sady;
- dítě **určuje odlišnosti** obrázků; postupně můžeme obtížnost úkolu zvyšovat přidáváním počtu rozdílných prvků na obrázku;
- jmenujeme dítěti věci, které **chceme v obchodě nakoupit**, dítě poté vybírá ze sady předložených věcí, které jsme chtěli nakoupit;
- předložíme dítěti několik **hudebních nástrojů** a předvedeme, jaký zvuk vydávají; dítě nástroje pojmenuje, předvede jejich zvuk;
- dítě si spolu s posloucháním pohádky prohlíží obrázky k dané pohádce; když je dítě s pohádkou i obrázky dobře obeznámeno, obrázky promícháme a dítě se je pokusí **seřadit do správného pořadí**;
- dítě se pokusí **z paměti** (může i s pomocí situačního obrázku) **dovyprávět** poslouchanou pohádku. [Brunnerová J. 2012, s. 67]

Pomůcky: Obrázkové pracovní listy, tematické kartičky, pohádkové knihy, hudební nástroje, ozvučené hračky, zvuková CD, didaktické hry.

Typ vzdělávání: Předškolní,

>Dechová cvičení:

Cíl: Správné ovládání dechu při mluvení a zpěvu, dále pro správný vývoj hrudního koše a držení těla.

Hry a cvičení:

- nácvik správné techniky respirace (nádechy, výdechy, břišní dýchání) – dítě nacvičuje nádechy nosem, výdechy ústy, pomalé tempo dechové techniky, kontroluje dech rukou na břicho, nafukování tváří, foukání do perníčka, brčka, bublifuku, fouká do dlaní, sleduje teplý a studený výdechový proud (kchch), při výdechu nacvičujeme zvuky (sss-had, ccc-cvrček, húúú-auto, túúú-troubí, pššš-ticho, apod.)
- nácvik schopnosti soustředění a pozornosti (např. puzzle, pexeso) – děti hledají stejné obrázky, sestavují, hledají, natáčí správný dílek do obrázku, apod.)
- nácvik správného držení těla (vzpřímená chůze, běh) – děti cvičí společně s písničkami či básničkami chůzi, vázanou chůzi, cval, krok poskočný, podupávání, vytleskávání, apod.)
- odstranění nesprávných návyků (cucání palce, vysouvání jazyka mezi zuby apod.)

Pomůcky: Zrcátka, trumpetky, frkačky, brčka, bublifuky, nafukovací balonky, puzzle, pexesa.

Typ vzdělávání: Předškolní.

>Procvičování orofasiální motoriky:

Cíl: Správné ovládání orofasiálních svalů, jazyka, rtů, zubů, horní i dolní čelisti, tvrdého i měkkého patra, mimiky.

Hry a cvičení:

- procvičování rtů, zubů, jazyka, mimických svalů – děti se učí vytvářet pevný retný závěr, tvarování rtů podle jednotlivých samohlásek A, E, I, O, U, vyplazování / hýbání jazykem, mračení / usmívání se, špulení pusinky / roztahování rtů do úsměvu
- stimulace spodiny dutiny ústní, tváří – děti nafukují obě tváře, krčí nos, nafukují střídavě pravou i levou tvář, přelévají tváře, nafukují horní a dolní ret, vtahují tváře, kreslí prstem na tváři různé tvary, apod.
- nácvik pohyblivosti tvrdého a měkkého patra – děti nacvičují a procvičují zívání, mlaskání jako koník
- nácvik pohyblivosti horní a dolní čelisti – děti se učí správné výslovnosti samohlásek, básničky

Pomůcky: Zrcátka (jako osobní logopedická)

Typ vzdělávání: Předškolní.

>Artikulační cvičení:

Cíl: Nápodoba přírodních zvuků, navozování hlásek, procvičování navozených hlásek ve slovech, ve větách, v říkankách, říkadlech, upevňování zacvičování správné výslovnosti ve spontánním řečovém projevu.

Hry a cvičení:

- děti se učí formou hry správně vyslovovat problematické hlásky (hra na mašinku, na hada, na mouchy, na čmeláky, na čerty, na zvonečky, na kočičky, apod.)
- děti se učí zapojovat hravou formou vyvozené hlásky do slabik a slov
- děti se učí říkanky a správně při tom vyslovují vyvozené hlásky, dbáme i na zvukovou stránku řeči

Typ vzdělávání: Předškolní.

Logopedické pomůcky:

•**didaktické hry** /hry pro nácvik soustředění, stimulaci myšlení a pozornosti hravou formou, vnímání tvarů, barev, rozvoj představivosti, jemné motoriky, slovní zásoby, celkového intelektu/

např. hry: „Umění pro nejmenší“, „Motýlci“, „Tvořivé dítě“ (skládačky), „Povím ti, mami“ (karty k tvoření dějové posloupnosti), „Návštěva ZOO“, „Z pohádky do pohádky“ (pexetrio) atd.

zdroj: [<http://www.logopedie-pomucky.cz/kategorie/1-didakticke-hry>, online]

•**hry pro rozvoj řeči** /hry pro chápání protikladů, správné rozlišování barev, procvičování jemné motoriky, rozvíjí pozorovací a kombinační schopnosti, logické uvažování, apod./

např. hry: „Memino“ (kartičky), „Domino barvy“, „Puzlino“, „Loto“ (hra pro mladší děti), „Filo“ (jemná motorika), „Pexesa“, „Zajíc v pytli“ (procvičení hmatu), „Nové hádanky Dráčka Fráčka“ (kartičky), atd.

zdroj: [<http://www.logopedie-pomucky.cz/kategorie/2-hry-pro-rozvoj-rci>, online]

•**hry pro rozvoj jemné a hrubé motoriky** /hry s relaxačními míčky, hry ke správnému držení těla, udržení rovnováhy, hry ke zlepšení celkové obratnosti a manipulaci s předměty, apod./

např. pomůcky: molitanové sestavy (rovnovážný had), balanční čočky, ježci, overbaly, molitanové míčky, skákací panák, skákací pytle, atd.

zdroj: [<http://www.daneco.cz/stavebnice-mini-20-cm>, online]

[<http://www.rehabilitace-sport.cz>, online]

•**knihy** /pro rozvoj slovní zásoby, vyjadřovacích schopností, schopnosti soustředění, pozornosti/

např. knihy: „Veselá školička“, „Zvířátka“, „Logopedické pohádky“, „Logopedické deskové hry“

zdroj: [<http://www.logopedie-pomucky.cz/kategorie/3-knihy>, online]

•**výuková CD** /tematicky zaměřená např. na roční období, rozvíjí vnímání, myšlení, paměť, řeč/

např. CD ROM: „Chytré dítě – hry“, „Naslouchej a hrej si“, „IQ hry“, apod.

zdroj: [<http://www.logopedie-pomucky.cz/kategorie/7-vyukova-cd>, online]

•**výukové logopedické kartičky** /kartičky zaměřené na správnou výslovnost, eliminaci dysgramatismů v mluveném projevu, slovní zásobu, jemnou motoriku, logické uvažování/

např. kartičky: „ Výslovnost hlásky“, Stupňování přídavných jmen“, „Protiklady s opičkou“, „Procvičme si jazýček“

zdroje: [<http://www.logopedie-pomucky.cz/kategorie/8-vyukove-logopedicke-karticky>, online]

[<http://www.logopedickepomucky.eu/products/procvicme-si-jazycek-karty-na-procviceni-motoriky-mluvidel-/>, online]

•**magnetické tabule** /k procvičení jemné motoriky, barev, pozornosti/

např.: „Loboto maxi 3+“, magnetické tabule různých rozměrů

zdroje: [<http://www.logopedie-pomucky.cz/kategorie/10-magneticke-tabule>, online]

•**logopedická (malá osobní) zrcátka**

•**logopedické pomůcky pro dechová cvičení** /rozvoj správné dechové techniky, využívání dechu v mluveném projevu/

např.: nafukovací balonky, frkačky, bublifuky, foukací větrníky, foukadla, foukací železniční tunel

zdroj: [<http://www.didaktikashop.cz/Logopedicke-pomucky.aspx>, online]

Použité zdroje:

www.didaktikashop.cz

www.logopedickepomucky.eu

www.logopedie-pomucky.cz

www.rvp.cz

www.daneco.cz

www.rehabilitace-sport.cz

BRUNNEROVÁ, Jana. *Využití interaktivní tabule při rozvoji komunikačních dovedností dětí se sluchovým postižením v předškolním věku*. Brno, 2012.

BRUNNEROVÁ, Jana. *Rozvoj komunikačních dovedností. Baterie cvičení a her, obrázkové listy a metodika jejich použití pro předškoláky a děti v přípravných třídách*. Jihlava, 2012.

Vypracovala: Mgr. Jana Brunnerová